

quam dominus et non Josue illi per sortem deputaverat. Non sic autem beatus Petrus; sed ex arbitrio suo divisit dioeceses et elegit personas, quibus dioeceses committeret et potestatem jurisdictionis daret ad eas regendas. Erant igitur Josue et Petrus ministri Dei; sed Josue nudus minister et ex praescripto agens, solumque utens suo arbitrio in terrae divisione, non autem in dando dominio illius terrae in genere vel in specie huic vel illi tribui; hoc enim Dominus per se fecit. Petrus autem minister fuit Dei, sed ex arbitrio et auctoritate ecclesiastica agens tam in dividendis dioecesibus quam in assignandis praelatis et jurisdictione illis conveniente. Et ideo non est simile, quod de Josue adducunt.

Statuendum igitur, quod non solum materia et oves, sed ipsa potestas jurisdictionis ab ipso papa derivatur mediate vel immediate in alios inferiores ecclesiae praelatos; de cujus derivationis ratione, an per injunctionem vel per consecrationem fiat, jam actum est.

V.

Quaestio quinta.

An episcoporum jurisdictio sit de jure divino.

267. Ex duabus proxime decisis quaestionibus, quibus definitum est, jurisdictionem episcoporum derivari ab ea pontificis, et ita derivari, ut non vi consecrationis detur, sed vi injunctionis a potestate ecclesiastica prodeuntis, facilis est solutio *ultimae quaestionis*, an scilicet jurisdictio sit de jure divino nec ne.

Nam quum, ut dictum est, jus divinum dupliciter accipiatur, large, pro jure emanante a Deo sive immediate sive per ecclesiae auctoritatem, et stricte, pro jure immediate a Deo emanante absque ecclesiastica vel humana auctoritate, dicendum est, quod, accepto large jure divino, procul dubio jurisdictio omnis, et praesertim ecclesiastica, juris divini est, quia a Deo vel immediate vel media humana et ecclesiastica auctoritate prodit. Civilis enim jurisdictio a Deo est per humanam auctoritatem multitudinis vel principum; jurisdictio autem ecclesiastica a Deo est vel immediate, ut ea summi pontificis, et secundum aliquos ea apostolorum et quorundam episcoporum a Deo specialiter vocatorum, aut certe alia inferior et ordinaria a pontifice est vel immediate, vel mediis conciliis, vel aliis praelatis; est igitur juris divini, large sumpto jure divino.

Sed haec assumptio non est ad propositum rei, de qua tractamus; quia ideo quaeritur, an sit juris divini, ut sciatur, quod non est ita disponibilis vel mutabilis, sicut solent esse ea quae sunt juris humani vel ecclesiastici.

Ergo hoc jure laxè divino dimisso, si quaeritur, an jurisdictio sit de jure divino proprie et strictè sumpto, dicendum est, quod jurisdictio Petri et ejusvis successoris ejus, et forte ejusvis apostoli et ejusvis episcopi specialiter et ex privilegio in hoc vocati a Deo, est juris divini proprie, quia immediate a Deo, non interveniente humana auctoritate. Quae si postea successit, confirmavit quidem quod Deus dedit; sicut de apostolis dicitur a [Pseudo-]Anacleto, quod consenserunt in primatum Petri, sicut et Petrus et Jacobus et Joannes consenserunt in auctoritatem Pauli, et undecim apostoli in auctoritatem beati Mathiae apostoli; sic etiam ordinarii confirmatores episcoporum confirmarunt illos specialiter a Deo vocatos et creatos. Et in hujusmodi a Deo immediate habentibus auctoritatem et jurisditionem (ut hoc obiter dicamus), in hujusmodi, inquam, solis verum est, quod data fuit illis materia ab aliis praelatis, non autem nova praelatio. Ut, exempli gratia, quum Petro data fuit specialis cura circumcisionis, et Paulo praeputii, perspicuum est, quod nec dabatur illis jurisdictio nova nec limitabatur antiqua, quam in omnes habebant, quia Petrus gentiles convertit et gubernavit, et Paulus Judaeos; sed assignatae sunt tantum illis oves, in quas specialem jurisditionem exercerent, quam in omnes habebant.

268. Hujusmodi igitur jurisditiones etiam in particulari sunt vel fuere juris divini proprie. Aliae vero jurisditiones praeter has, in genere loquendo et in communi dicendum est, quod sint etiam de jure divino, quia Christus dominus videns, gubernari ecclesiam non posse per jurisditionem tantum in uno pontifice existentem, voluit, quod in ecclesia sua essent varii praepositi et ministri habentes jurisditionem, et cuivis horum voluit per se et immediate dari potestatem ordinis. Ceterum, licet de hac potestate ordinis non solum voluit Christus dominus, ut in genere esset in ecclesia, sed voluit illam per se cuivis particulari, qui illam habiturus esset, conferre, non ita tamen de potestate jurisditionis horum inferiorum. Sed in genere voluit et statuit, illam fore; at quod haec vel illa jurisdictio foret, vel quod foret in hac vel illa persona, non

statuit, sed dimisit suis vicariis potestatem alios idoneos statuendi. Quod ut exemplo declaremus, constat, quod jejunium et confessionem et communionem et divinorum festorum observationem et multa similia Christus per se statuit, quia sine his ecclesia gubernari non poterat; ceterum quia horum particularizatio ob ipsam materiae naturam et nostram non poterat convenire nec toti ecclesiae ubique terrarum diffusae, nec omni etiam tempore eisdem, idcirco ne subinde mutarentur decreta divina, haec decernenda reliquit suis; et ita fecit de jurisditione. Quis enim dubitat, quod sicut Petrus divisit dioeceses, eo modo quo eas divisit, immo eo modo, quo eas a gentibus divisas invenit per Romanam communem politiam, ita potuisset aliam divisionem facere? Sic nec Christus praefixit, ut talis vel talis episcopatus talem et tantam haberet amplitudinem; nec statuit, quod in tali civitate maneret patriarcha, et non illa vel illa. Sic etiam non statuit, quod episcopatus talis daretur tali personae. Quae omnia si Christus per se statuisset, non restringi dioeceses nec dilatari, nec mutari sedes episcoporum nec uniri et aliis sedibus accedere, nec una persona semel vocata in episcopum posset transferri vel deponi, vel minorem vel majorem jurisditionem suscipere, quam a Deo ab initio haberet.

269. Ergo in genere jurisdictio istorum de jure divino est; quaevis autem particularis jurisdictio hujus vel illius sedis vel personae non est de jure divino.

Quod brevi syllogismo probatur. Omnis hujusmodi jurisdictio derivatur a potestate papae, et derivatur ab illa ex injunctione ab auctoritate ecclesiastica facta, et non ex vi consecrationis. Ergo immediate est juris ecclesiastici et non juris divini. Consequentia est bona. Major est probata in quaestione de derivatione potestatis jurisditionis; minor autem probata est in quaestione de modo derivationis ejus. Ergo conclusio est vera, nempe quod immediate est a potestate ecclesiastica. Ex quo rursus legitime inferitur, quod non est jus divinum strictè sumptum; quod patet ex ejus definitione. Est enim jus divinum strictum, quod a Deo est immediate absque inter-

ventu humanae vel ecclesiasticae autoritatis, quod hic non accidit.

Et per hoc patet responsio ad ultimam quaestionem. Quam responsionem et omnia alia, quae hic dicta sunt, libenter subijcimus non solum censurae sanctae sedis apostolicae et sacri concilii, sed cujusvis melius sentientis.

Quaestio sexta,

[sive

Additamentum ad quaestionis secundae caput II. p. 68.

Potestas ordinis et potestas jurisditionis inter se conferuntur.]

[Cap. I. Sunt duae illae potestates distinctae et ab invicem separabiles.]

270. Postquam vidimus, duas esse in ecclesia potestates et quae illae sint, superest, ut eas conferamus, ut ex collatione liquidius appareat earum natura. In primis autem propter aliquos, qui id negarunt, supponendum est, eas potestates, nempe ordinis et jurisditionis ecclesiasticae ita distinctas esse, ut una altera non sit. Quod vel ex eo constat, quia non solum contingit, eas esse simul in uno, ut sunt in episcopo consecrato dioecesim habente, et in sacerdote habente curam animarum; sed etiam contingit, ut in aliquibus sit ordo sine jurisditione, in aliis vero sit jurisdictio tam commissaria quam ordinaria absque ordine.

271. Quod ergo sit ordo sine jurisditione, scriptura probare videtur, quia apostoli in coena ordinem susceperunt, absque jurisditione, sicut ante coenam absque ordine jus habuerunt praedicandi, et sumptus sumendi, quod ad jurisditionem spectat. Die quoque resurrectionis, quum dominus insufflavit in eos dicens: *Quorum remisistis, cla-*